

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Vergadering van 4 juni 2024

Beleid en Uitvoering - Team
Ruimtelijke ontwikkeling en projecten

**9 2024_B&W_00425 Informatienota Plan van Aanpak Woonwagenebeleid -
informereren****Samenstelling:**

Aanwezig:

J.H. Bats, burgemeester en voorzitter; M. Smit, wethouder; T. Jongman, wethouder; B. Harmsma, wethouder; M. Scheringa, wethouder; M.W. de Graaf, gemeentesecretaris

Samenvatting

Op 6 juli '21 hebben PvdA en GroenLinks een motie 'inhaalslag nieuwe woonwageneandplaatsen' ingediend. Deze motie is aangenomen. Bijgaand het plan van aanpak om te komen tot een woonwagene- en standplaatsenbeleid om de woonwageneultuur in Steenwijkerland te behouden. Onderdeel van dit plan is een inventarisatie naar de behoefte aan woonwageneandplaatsen voor nu en in de toekomst. Dit traject is inmiddels opgestart en doen we samen met de corporaties Wetland Wonen Groep en Woonconcept. Wetland Wonen en Woonconcept bepalen aan de hand van het gemeentelijk woonwagenebeleid welke inzet ze gaan leveren.

Informatienota

Inleiding

Eind 2018 publiceerde het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het landelijk beleidskader 'Gemeentelijk woonwagene- en standplaatsenbeleid'. De kern hiervan gaat over het tegengaan van discriminatie, het beschermen en waarborgen van de culturele rechten van Roma, Sinti en woonwagenebewoners en het bieden van rechtszekerheid en duidelijkheid. Maar moet ook voldoende rekening houden met het woonwageneleven van woonwagenebewoners. Als gemeente Steenwijkerland pakken wij dit, naar aanleiding van een motie in 2021, samen met woningcorporaties Wetland Wonen Groep en Woonconcept op. De woonwagenebewoners worden hier actief bij betrokken. Uitgangspunt is dat we als gemeente de woonwageneultuur in Steenwijkerland faciliteren en behouden.

Kernboodschap

Komen tot een gedragen woonwageneandplaatsenbeleid om de woonwageneultuur in Steenwijkerland te kunnen faciliteren. En voorzien in de behoefte aan woonwageneandplaatsen in Steenwijkerland voor nu en in de toekomst.

Consequenties voor de gemeente

niet van toepassing

Communicatie

Het behoefteonderzoek en opstellen van nieuw beleid wordt in samenspraak gedaan met de woonwagenbewoners en spijtoptanten binnen Steenwijkerland.

Vervolg

Het plan van aanpak is gemaakt en het offertetraject voor het behoefteonderzoek is uitgezet. Eind dit jaar verwachten we de resultaten van het onderzoek zodat in 2025 het beleid definitief gemaakt kan worden. De uitkomsten van het onderzoek worden ter informatie met de raad gedeeld.

Besluit

In te stemmen met de informatienota 'Plan van aanpak Woonwagenbeleid'.

Bijlagen

1. Plan van Aanpak - Woonwagenbeleid Steenwijkerland.pdf

Plan van Aanpak

Samen wonen met familieband
Woonwagen- en standplaatsenbeleid

Team: RO & Projecten
Auteur : Iris Nauta & Rogier Eising
Datum: April 2024
Versie: 3

Inhoudsopgave

1.	<i>Inleiding</i>	3
2.	<i>Aanleiding</i>	3
3.	<i>Doel, resultaat en effect</i>	3
4.	<i>Afbakening project</i>	4
4.1.	Rijkskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid	4
4.2.	Huidige situatie gemeente	4
4.3.	Doelgroep	5
4.4.	Kwantitatieve en kwalitatieve opgave	5
4.5.	Huur en koop	5
5.	<i>Globale aanpak en planning</i>	6
6.	<i>Risico's</i>	6
7.	<i>Uitvoering en middelen</i>	7
8.	<i>Informatievoorziening</i>	7

1. Inleiding

In 1999 is de Woonwagenwet ingetrokken. Er werd ingezet op 'normalisatie', wat betekent dat de overheidszorg om te voorzien in passende woonruimte voor woonwagenbewoners en andere burgers gelijk werd getrokken. Daarmee verviel de wettelijke verplichting voor een gemeente om woonwagencentra in stand te houden. In de praktijk heeft dit in Nederland geleid tot 'uitsterfbeleid' en een geleidelijke afname van het aantal woonwagens.

In 2014 werd de woonwagencultuur op de lijst van Immaterieel Cultuur Erfgoed Nederland gezet en bepaalde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat de woonwagencultuur beschermd moet worden. Eind 2018 publiceerde het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het landelijk beleidskader 'Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid'. Uitgangspunt is dat we als gemeente de woonwagencultuur in Steenwijkerland faciliteren.

De kern hiervan gaat over het tegengaan van discriminatie, het beschermen en waarborgen van de culturele rechten van Roma, Sinti en woonwagenbewoners en het bieden van rechtszekerheid en duidelijkheid. Maar moet ook voldoende rekening houden met het woonwagenleven van woonwagenbewoners.

2. Aanleiding

In Steenwijkerland zijn 5 woonwagenlocaties, van verschillende locaties ontvangen wij vragen over extra standplaatsen. In de Woonagenda Steenwijkerland 2022 – 2026 staat aangegeven dat we samen met de woningcorporaties een plan van aanpak maken voor het toevoegen van extra woonwagenstandplaatsen. En dat we tijdens de duur van de Woonagenda de toegankelijkheid op de woningmarkt en de slaagkansen voor onder andere deze doelgroep willen vergroten. In de prestatieafspraken 2023 – 2027 met Wetland Wonen Groep en Woonconcept is afgesproken dat partijen zich op basis van het woonwagenbeleid van de gemeente inspannen om invulling te geven aan de behoefte van woonwagenstandplaatsen en woonwagens.

3. Doel, resultaat en effect

Doel

Op basis van de lokale behoefte een passend aanbod woonwagenstandplaatsen.

Resultaat

Een woonwagen- en standplaatsenbeleid om de woonwagencultuur in Steenwijkerland te faciliteren.

Effect

Met het woonwagen- en standplaatsenbeleid wordt geborgd dat de doelgroep in familieverband bij elkaar op een woonwagenlocatie kan wonen. Standplaatsen worden beschikbaar gehouden voor de specifieke doelgroep van lokale woonwagenbewoners, op basis van het afstammingsbeginsel (zowel ouders als grootouders moeten aantoonbaar in een woonwagen hebben gewoond).

4. Afbakening project

4.1. Rijkskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid

Samengevat stelt het beleidskader¹ de volgende punten waaraan gemeenten zich dienen te houden:

- De gemeente stelt beleid voor woonwagens en standplaatsen vast als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid;
- Het beleid houdt voldoende rekening met het woonwagenleven van woonwagenbewoners. Vanuit het mensenrechtelijk kader gaat het om de volgende drie rechten: 1) het recht op huisvesting en de verplichting aan gemeenten om hierin te voorzien, 2) het recht op eerbiediging van privé, familie- en gezinsleven en om in familieverband samen te wonen, 3) het recht op gelijke behandeling, waarbij het leven in een woonwagen essentieel onderdeel is van de beschermde woonwagencultuur;
- Hiervoor is nodig dat de behoefte aan standplaatsen en koop- of huurwoonwagens helder is;
- Woningcorporaties voorzien in de huisvesting van woonwagenbewoners in ieder geval voor zover deze tot hun doelgroep behoren;
- De afbouw van standplaatsen is niet toegestaan zolang de behoefte groter is dan het aanbod aan plaatsen;
- Een woonwagenbewoner die een plek zoekt, dient binnen een afzienbare tijd kans te maken op een standplaats.

4.2. Huidige situatie gemeente

De gemeente Steenwijkerland voerde in de afgelopen decennia geen actief woonwagen- en standplaatsenbeleid, maar was gericht op een 'status-quo'. Het aantal standplaatsen nam niet af, maar er kwamen ook geen permanente standplaatsen bij. Ondertussen zijn wel tijdelijke standplaatsen gerealiseerd aan de Parallelweg in Steenwijk. De gemeente Steenwijkerland kent per 1 januari 2023 vijf woonwagenlocaties met in totaal 29 permanente en 5 tijdelijke standplaatsen. In de Perspectiefnota 2024-2028 is budget aangevraagd voor de realisatie van extra tijdelijke woonwagenstandplaatsen aan de Verlaatseweg in Steenwijk.

Tabel 1: Huidige situatie woonwagens en standplaatsen

Locatie	Aantal standplaatsen	Huur/koop standplaats	Huur/koop wagen
Steenwijk			
Nieuwe Onnastraat	6	Huur	1 huur, 5 koop
Parallelweg	9 (+5 tijdelijke voorzieningen ²)	Huur	9 koop
Verlaatseweg	8	Huur	2 huur, 6 koop

¹ Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2018), *Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid*, p.15.

² Deze 5 tijdelijke voorzieningen zijn voor bepaalde tijd om niet beschikbaar gesteld.

Vollenhove			
David van Bourgondiënstraat	4	Huur	1 huur, 3 koop
Giethoorn			
De Deukten	2	Koop	2 Koop
Totaal	29	27 huur, 2 koop	4 huur/ 25 koop

4.3. Doelgroep

Dit plan van aanpak gaat over de huidige woonwagenbewoners in Steenwijkerland, en gaat ook in op voormalige woonwagenbewoners en eerste- en tweedegraads familieleden. Het richt zich op woonwagenbewoners met een sociale en/of economische binding met de gemeente Steenwijkerland.

4.4. Kwantitatieve en kwalitatieve opgave

Eind 2019 is in samenwerking met de woningcorporaties Woonconcept en Wetland Wonen onderzoek gedaan naar de lokale behoefte aan woonwagenstandplaatsen. Het onderzoek is uitgevoerd onder de huidige woonwagenbewoners in Steenwijkerland en de zogenaamde spijtoptanten. Spijtoptanten zijn mensen die door omstandigheden in een reguliere woning terecht zijn gekomen, maar de behoefte hebben in een woonwagen te wonen. Uit dit onderzoek is de behoefte naar extra standplaatsen gebleken.

De behoefte is toen getalsmatig in kaart gebracht. Het onderzoek is vijf jaar geleden uitgevoerd en toe aan een actualisatie. In het nieuw uitgezette onderzoek gaan we de behoefte in 2024 onderzoeken en een verdiepingsanalyse doen. Dit onderzoek doen we samen met de corporaties.

Vanuit het landelijk kader wordt geadviseerd de woonwagenlocaties compact te houden en hiervoor bij voorkeur tussen de 12 en 16 standplaatsen aan te houden. De voorkeur voor het aantal standplaatsen per locatie heeft ook te maken met kwalitatieve wensen. Overigens is het voorzien in woonwensen geen verplichting die voortvloeit uit juridische kaders³. Dat neemt niet weg dat het wel wenselijk is om rekening te houden met woonwensen, voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is

4.5. Huur en koop

Woningcorporaties zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van woonwagenbewoners die qua inkomen tot hun doelgroep behoren. Het gaat hierbij niet alleen om de verhuur van de standplaats, maar ook om de verhuur van de woonwagen. Gebaseerd op landelijke cijfers is de verwachting dat in ieder geval 50% van de woonwagenbewoners tot de doelgroep van woningcorporaties behoort.

In het uit te voeren onderzoek willen we de verdeling voor Steenwijkerland in beeld krijgen. Voor een ander deel van de woonwagenbewoners geldt dat deze qua inkomen niet binnen de doelgroep sociale huur vallen. Voor mensen met een middeninkomen, dus boven de sociale huurgrenzen, kunnen corporaties gebruik maken van de 'vrije ruimte' in hun toewijzingsbeleid.

³ College voor de Rechten van de Mens, oordeelnummer 2019-132, paragraaf 6.5

5. Globale aanpak en planning

In onderstaand overzicht de globale aanpak, de planning en welke partijen hierbij betrokken zijn.

	Actie	Planning	Betrokken partijen
1.	Startbijeenkomst. Project groep beleidsmedewerkers van de gemeente en de betrokken corporaties	Q1 2024	Gemeente, woningcorporaties
2.	Bepalen onderzoeksopdracht	Q1 2024	Projectgroep
3.	Bepalen onderzoeksbureaus	Q1/2 2024	Projectgroep
4.	Offertes opvragen	Q2 2024	Projectgroep
5.	Beoordelen offertes en opdracht verlenen.	Q2 2024	Projectgroep
6.	Startbijeenkomst woonwagengewoners	Q3 2024	Alle partijen
7.	Onderzoek	Q3/4 2024	Onderzoeksbureau
8.	Ruimtelijke scan in overleg met woonwagengewoners over locaties	Q4 2024	Gemeente, woningcorporaties, woonwagengewoners, omwonenden
9.	Beoordelen onderzoek	Q4 2024	Projectgroep
10.	Onderzoek definitief	Q4 2024/Q1 2025	Projectgroep/bestuur
11.	Woonwagen- en standplaatsenbeleid opstellen	Q1 2025	Gemeente, <i>betrokkenen: woningcorporaties, Woonwagengewoners, huurdersorganisaties</i>
12.	Vaststellen woonwagen- en standplaatsenbeleid	Q2 2025	Gemeente
13.	Uitvoering beleid	2025	
14.	Gezamenlijke monitoring toekomstige behoefte aan standplaatsen	Elke 5 jaren, eerstvolgende moment hiervoor is 2030.	Gemeente, Woningcorporaties, <i>betrokkenen: woonwagengewoners</i>

6. Risico's

In de basis zal elke belanghebbende gebaat zijn bij actief lokaal woonwagen- en standplaatsenbeleid. In de te maken stappen zitten wel risico's die kunnen leiden tot vertraging.

Risico:	Hoe gaan we ermee om:
Weinig vertrouwen in gemeente/corporatie	De doelgroep betrekken in het proces. Goed verwachtingsmanagement
Bereidheid corporaties om rol huisvesting woonwagengewoners in te vullen	Duidelijke prestatieafspraken en hierop sturen.

7. Uitvoering en middelen

De beleidsadviseur woningbouw, transformatie en programmeren is verantwoordelijk voor dit plan van aanpak en de uitvoering daarvan. Het behoeft onderzoek wordt uitgevoerd door een adviesbureau. Deze dienst kopen wij samen met de corporatie(s) in. Benodigde middelen vanuit de gemeente komen uit budget 'loc. Onderzoek woningbouw kernen'. Het woonwagen- en standplaatsenbeleid wordt in afstemming met de beleidsmedewerker wonen gemaakt.

8. Informatievoorziening

De beleidsadviseur woningbouw, transformatie en programmeren legt periodiek verantwoording af aan zijn ambtelijk opdrachtgever; de teamleider RO & projecten. Deze verantwoording richt zich op de volgende drie onderwerpen:

1. De voortgang van de acties uit dit plan van aanpak
2. Risicobeheersing
3. Eventuele voorstellen tot aanpassing plan van aanpak en planning

Op bestuurlijk niveau vindt periodiek een terugkoppeling plaats over de uitvoering van dit plan van aanpak. Dit kan tijdens het 'overleg wonen' met de portefeuillehouder.

